

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ezechielis Spanhemii Dissertationes De Praestantia Et Usu Numismatum Antiquorum

Spanheim, Ezechiel

Amstelodami, 1671

De variis Nummis Regum & Reginarum, Ponti & Bospori, Mithridatis, Pharnacis, Asandri, Sauromatis, Amastris. Singularia quaedam de postrema. Item Regum Thraciae, Pergamenorum, Siciliae; usu & origine ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-12878

tuendum videatur, quod recta esset Regum apud Persas Tiara, ut jam viderant eruditi, reliquorum autem obliqua. Immo Tiaras etiam cum circumcunte eandem Diademate, qualis Tigranis in superiori nummo, gestasse Regum Persarum confanguineos sua ætate auctor nobis Xenophon; qui de Cyro agens, εἶχε δὲ καὶ Διαδήματα περὶ τῆς Τιάρης, καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ τὸ αὐτὸ τέτυκτον σημεῖον εἶχον, καὶ νῦν ἐν τῷ αὐτῷ ἔχουσιν. *Habebat & circum Tiaram Diadema, idemque insigne cognatis ipsius erat, sicut & hoc tempore illud retinent.* Cujus moris vestigium retentum adhuc videtur sequiori ævo in renovato Persarum dominatu.

Inst. Cyr.
lib. viii.

Bell. Gotth.
lib. iv. c. ii.

Certe Diadematis usum Persarum satrapis concessum liquet mihi ex Procopio, qui refert duos Persarum Optimates Isdigacæ Legati Chosrois comites existisse, οἱ δὲ καὶ Διαδήματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν χρυσοῦ ἐφέρον, qui aurea etiam Diademata in capite gestabant.

De variis
Nummis
Regum &
Reginarum
PONTI &
BOSPO-
RI.

Si vero ex Oriente jam in PONTUM ac vicina loca trajiciamus, neque hic Regum illius tractus inutili aut injucunda pascemur contemplatione. MITHRIDATEM mitto, terrorem illum Asiæ, & Regum, auctore Tullio, post Alexandrum maximum, quem obvii adhuc apud antiquarios Nummi, & expressæ inde à Fulvio & Goltzio icones repræsentant, eundemque cum Eupatoris cognomine ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ ΕΥΠΑΤΟΡΟΣ. Ita alii rursus ejusdem parentem MITHRIDATEM EUERGETEM signant; ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ; quemadmodum illis cognominibus distinctos eosdem Reges, præter Appianum docet Strabo. Filium vero Eupatoris PHARNACEM rarior quidam Nummus, neque alibi mihi, quam in Cimeliarchio Mæcenatis Etrusci LEOPOLDI inspectus, etiamnum ad posteritatis memoriam prodit. Exhibet vero hinc Regis illius caput,
cum

Lib. x.

cum inscr. ΦΑΡΝΑΚΟΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ, illinc figuram stantem, Fulmen, Cornucopiam, Caduceum, Stellam, consueta omnia in nummis Regum id genus symbola. ASANDRUM autem Bosporo ab eodem Pharnace præfectum, & à quo idem Pharnaces expulsus & acie cæsus traditur, narrant antiqui auctores. Ad quem Afandrum refero aureum nummum rarissimum viri amplissimæ in Urbe dignitatis, sed majoris adhuc elegantia Camilli Maximi, qui hinc vultum Regis illius signat cum aplustri à tergo, ab altera autem parte Victoriâ prorsus insistentem, cum inscrpt. ΑΣΑΝΔΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

Dio lib. XLII. Apian. in Mithrid.

Ex quo statim colligas oræ & victoriæ maritimæ competentem, adsumto quin etiam regio nomine, in seriem proinde Ponti aut Bosporanorum Regum inferendum. Unde eximie illustratur Lucianus, apud quem hæc de eodem Rege reperio; ΑΣΑΝΔΡΟΣ ἡ δὲ ἑστὸς ἔσεια- In Macre-
 56 ἀντὶ ἐθναρχῆς ΒΑΣΙΛΕΥΣ ἀναγορευθεὶς Βοσπόρου, bis.
 ASANDER autem ab Augusto pro Ethnarcha REX Bospori renunciatur; & quem nonagenarium obiisse corpore validum & quidem ex inedia, quod rem militarem Scribonio creditam videret. Quæ Dioni rursus facem Lib. LII.
 accendunt, qui Afandro mortuo, Regnum ejus Scribonium quendam occupasse docet. Ex his autem liquet corrigenda apud Strabonem loca, ubi Afandri hujus minus noti vicem Lysander aut Cassander hæctenus verperam occupant. Refert enim præclarus auctor, Mithridatem Pergamenum eversum ἑστὸς Λυσάνδρου ἔκει φαρνάκην ἀνελεῖν, à Lysandro Pharnacis interfecto-
 M m m 3 re 3

re; *Asander* enim de quo hic sermo, non *Lysander*, cui nullus ibi locus, auctor illius facinoris, ut jam vidit o πάνυ Casaubonus, & Dio ac Appianus tradunt. Eluendum rursus simile mendum alio loco ejusdem auctoris, ubi Bosporanos Regulos omnia ad Tanaïm dicit obtinuisse, maxime postremos, Φαρνάκης καὶ Κασάνδρος καὶ Πόλεμων; *Pharnaces & Cassander & Polemo*; ubi *Cassandri* loco *Asander* iterum substituendus. At vice versa expungendus *Asander* apud Photium, qui pro *Cassandro* aliquoties ibi obtrusus legitur, sub nomine modo *Ἀσάνδρος* modo *Κασάνδρος*; cui nempe inter *Alexandri* successores *Cariam* contigisse, eundemque cum *Eumene* pugnasse auctor *Dexippus*. Hæc enim omnia ad *Cassandrum* referenda, ex *Diodoro*, *Justino*, aliisque notius, quam ut probare adgrediar; quamquam alias *Asandri* cujusdam inter *Alexandri* duces aliquoties norim *Arrianum* meminisse. Unum præterea hic nec tralatitium observo, *ASANDRI* nomen familiare dein *Bospori* *Regulis*, posteriori etiam ævo existisse. Alterius certe *Asandri* *Bosporanorum* itidem *Regis* & ejusdem *Filii* historiam narrat *Augustus* scriptor *Constantinus Porphyrogenneta*. Quin & alium ejusdem tractus *Regem SAUROMATEM* eruere mihi liceat ex insigni rursus nummo aureo, quem videre contigit haud ita pridem in illustri Museo humanissimi rei-que antiquariæ peritissimi *Seguini*. Nummus est qui hinc *Severi Augusti* caput exhibet cum stella ac barbaris quibusdam litteris; illinc autem caput barbaturum cum diademate ac inscr. ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΣΑΥΡΟΜΑΤΟΡ. De hoc *Sauromate* magnum apud auctores in rebus *Severi* silentium. At *Bosporanum* *Regem* fuisse, aut certe adjacentium locorum, videor mihi haud indubie colligere ex *Plinio* juniore, qui in *Epistolis* ad

Tra-

Lib. x i.

Pag. 424.
& alibi ult.
edit.Lib. i. & ii.
cap. 116.De Admin.
Imp. cap.
LIII.

Trajanum, Regis ejusdem nominis aliquoties meminit, ac ut narratio ejus satis arguit, Bosporani; REX Lib. x. Ep. SAUROMATES, inquit, *scripsit mihi esse quadam, quæ* ^{xiii.} *deberes quam maturissime scire.* Alibi, Legato SAUROMA- Epist. xv. TÆ REGIS, *quum sua sponte Niceæ, ubi me invenit, triduo substitisset.* Item quæ mox subdit, & Bosporani aut vicini tractus Regis legatum satis innuunt; *Hæc in notitiam tuam perferenda existimavi, quia proxime scripseram petiisse Lycormam, ut legationem, si qua venisset à BOSPORO, usque in adventum suum retinerem.* Agebat tum nempe in Bithynia Plinius, ad cujus simul & Ponti statum ordinandum Consulari potestate à Trajano erat missus; ut præter ejus Epistolas, fidem facit antiqua inscriptio. ^{Thef. Grut. MXXVIII. 5.} Hinc illi cum vicino Rege Bosporano, vel Sarmatarum seu Sauromatarum si quis malit, commercia, & per eum quæsitus ad Trajanum aditus. Bosporanos autem Reges omnia sua ætate ad Tanaïm usque obtinuisse docet Strabo, ut paullo ante vidimus. ^{Lib. xi.} Sauromatarum vero vulgo ad Tanaïm, juxta Melam aliosque sita; quæ Sauromatis etiam nomen videtur Regibus suis frequenter indidisse, nisi ab antiquiori aliquo Rege Sauromate gens ipsa appellationem traxerit. Quidquid sit, inde satis liquere mihi videtur, ejusdem tractus Regem fuisse hunc SAUROMATEM, qui in nummo Severi signatur. Et hæc scripseram, quum occurrit mihi opportune, apud Ammianum mentionem fieri cujusdam Sauromacis Iberiæ regno à Sapore pulsi; ^{Lib. xxvii.} *Deinde ne quid intemeratum perfidia præteriret, SAUROMACE pulso, quem auctoritas Romana præfecit Hiberia, Aspacura cuidam potestatem ejusdem detulit gentis, & inter quem Sauromacem & Aspacuram docet in sequentibus, divisum postea Iberiæ regnum. Quibus locis Sauromatem loco Sauromacis reponendum omnino existi-*

existi-

existimarem, cum ex superioris nummi, tum ex Plinii testimonio; ex quibus utique discimus, familiare fuisse Regum nomen in toto illo tractu, qui à Bosphoro Thracico ad Tanaium & Caucasum porrigitur. Iberia enim Sauromatis, seu Sarmatis Asiaticis, haud procul distita. Unde etiam suspicari quispiam posset, forte de aliquo Rege Iberiæ intelligendum hunc SAUROMATEM superiori nummo expressum. At longe antiquiorem his omnibus PONTI Reginam, eandemque gente Persicam & Regis Regum Neptem, juvabit haud minus post tot sæcula quasi redivivam lectorum oculis subjicere. Id vero nobis beneficium præstat singularis & eximiæ raritatis Nummus, quem recondit Cimeliarchium Augustæ Christianæ, & unde sequentem ejus Iconem pro incomparabili ejus beneficentia sumus nacti.

Caput nempe muliebre, in anteriori parte cum singulari tegmine, in averfa vero figura itidem muliebris sedens turrata, vel cum calatho, dextra Victoriolam tenens, cum inscr. ΑΜΑΣΤΡΙΩΝ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ. Ea scilicet ΑΜΑΣΤΡΙΣ, quæ Oxiathræ Darii fratris filia, Dionysii Heracleæ Tyranni primum uxor, post Cratero ab Alexandro desponsata, tandem Lysimachi conjunx; ut narrat ejus historiam Memnon apud Photium, & cujus insuper Diodorus, Strabo, Arrianus, aliique è veteribus meminere. Et apud Arrianum quidem corruptum vulgo ejus nomen videas; *κερατρω ἡ*

Lib. VII.
cap. 26.

ΑΜΑ-

ΑΜΑΣΤΡΙΝ (non ut ibi legitur, Αμάστριν) ἢ Ὁξυά-
 τρη & Δαρείη ἀδελφῶν παῖδα; Cratero Amastrin, Oxyatris Da-
 rii fratris filiam. Unde male ὁ πένυ Salmasius eandem ali-
 cubi Darii sororem vocat, sicuti etiam Tristanus in ex-
 plicatione eujusdam Nummi Amastrianorum; quæ di-
 ferte ejus Neptis seu è Fratre filia apud prædictos au-
 ctores commemoratur, quemadmodum etiam apud
 Græcum Apollinis Rhodii interpretem, sed ubi corrupte
 scribitur nomen ejus Δάμαρις pro Αμάστρις, ut jam
 vidit Cl. Holstenius in pauculis illis, sed eruditus ad
 Apollonium adnotatis; πὸ Ἡ Σήσαμον μέλωνομάδη ΑΜΑ-
 ΣΤΡΙΣ (non Δάμαρις) ἀπὸ Δαρείη ἀδελφῶν θυγατρὶς.
 Digna autem observatione in superiori nummo forma-
 tio ejusdem nominis Αμάστρις, pro qua Αμάστρεως
 & Αμάστριδος vulgo hodie apud auctores legitur. Ste-
 phanus certe Byzantius hæc habet de varia forma-
 tione hujus vocis, ubi & eandem Reginam Darii ex fra-
 tre filiam perhibet; Αμάστρις & c. ἀπὸ γυναικὸς Περσίδος.
 ΑΜΑΣΤΡΙΔΟΣ θυγατρὶς Ὁξυάτρη & ἀδελφῶν Δαρείη, ἡ
 συνώκησε Διονυσίῳ τῷ Ἡρακλείας τυράννῳ μοχ; ΑΜΑ-
 ΣΤΡΕΩΣ δὲ κλίνῃ Στραβῶν ἄλλοι ΑΜΑΣΤΡΙΔΟΣ.
 Mirum equidem, quod dum varias recenset termina-
 tiones hujus nominis in generandi casu, antiquam ac
 indubiam omittat, quam superior Nummus præfert,
 nisi corruptum hic locum statuamus, & pro ultima
 voce Αμάστριδος, legendum Αμάστρις. Certe juxta
 Nummum antiquissimum auctor Herodotus, de alia
 Amastri Persica, Xerxis nempe conjugæ, ΑΜΗΣΤΡΙΟΣ Lib. viii.
 πατέρα τῆς Ξέρξεως γυναικὸς. Accedit similis formatio Ur-
 bis σωνωνύμη & ab eadem Regina condita Amastris,
 juxta Marcianum, ἀπὸ Αμάστρις εἰς Κρώμναι χαλκίον σεί-
 δια ργ'; ab Amastri in Cromnam vicum stadia ciii. Un-
 de etiam Gentile inde formatum ab Αμάστρις nempe

ρε Ἀμαστριανός; sicut à Σάρδεις Σάρδιος Σαρδιανός; Τράλλεις
 Τραλλιανός; Φάσις Φάσιος Φασιανός, ut ipse
 Stephanus pluribus docet in voce Ἀγκύρα, ubi ratio-
 nem & exempla ejusmodi terminationum tradit. Ut
 liqueat etiam minus accurate ab Eustathio alicubi ob-
 servatum, flecti hanc vocem Ἀμάστρεως, non Ἀμάστρι-
 δος, apud Geographum; Σήσιμος ἢ Σήσιος ἢ Γεώγραφον,
 ἀκρόπολις Ἀμάστρεως καὶ ὄρα τῆς Ἀμάστρεως, ἔτι καὶ κλινὴ Ἀμά-
 στριδος, quod ut verum de Strabone, sicut ejus Codic-
 ces hodie præferunt, ita non omittere debuit indubi-
 tatum & consentaneam adlegatis exemplis flexionem
 hujus Ἀμάστριδος. Neque negarem tamen ab Ἀμαστρι-
 δος etiam potuisse Ἀμάστριδος, & bifariam flecti, sicut
 à Μέμφις Μέμφιδος & Μέμφιος apud eundem Step-
 hanum; à Πάρμις Πάρμιδος & Πάρμιος apud Pindarum; à
 Καλαστρις Καλαστριδος & Καλαστριος, ut habent alii
 Codices apud Heliodorum. Corruptum vero ejusdem
 Reginae nomen restituendum in antiquo auctore Po-
 lyæno, & filius illi simul ex Lysimacho natus adseren-
 dus; Ἀλέξανδρος Λυσιμάχου καὶ Μηκείδης υἱός. Ita nempe
 penultimam vocem legendam credidit magnus Casau-
 bonus, pro qua in codice ejus legebatur Μηκείδης υἱός.
 At codex ille digitum omnino intendebat in veram le-
 ctionem hujus vocis, quod novissime etiam erudite
 animadvertit præclare de Græcis auctoribus meritis
 nobilis senex Palmerius à Grentemesnil, qui Ἀμάστρι-
 δος eodem loco legendum monuit, pro quo nos Ἀμί-
 στριδος, vel quod idem Ἀμάστριδος, juxta Herodotum
 nempe ac indubiam antiqui & insignis Nummi scri-
 pturam. Ab ea autem Regina condita, ut diximus,
 urbs σωώνουμ & celebris per ea loca Amastris Ponti-
 ca, cujus plurimi etiamnum Nummi supersunt, in-
 scripti ΑΜΑΣΤΡΙΑΝΩΝ. Haud aliter nempe ac Ἀρα-
 τρια,

Ad Iliad. B.
 pag. 362.

Lib. vi.
 pag. 443.

mea, Laodicea, Berenice, Arsinoë, Stratonica, totidem Urbes dictæ à cognominibus per eadem tempora Reginis. Quandoque nempe eadem Urbium & Conditorum nomina, juxta *Amastrin*, aliaque exempla modo adlegata; quandoque autem eadem Gentilitia cum Conditoribus, ut *Auson, Arcas, Ion, Cilix, Achaus*, & similia; nonnunquam vero idem Conditoris, Urbis & Gentis nomen, ut *Dardanus*: quæ discrimina docuit me Grammaticus Byzantius in voce *Αἰμωνία*.

Mitto jam Ponto finitimos THRACUM Reges, ^{De variis} quorum Nummos produxerunt jam & explicarunt il- ^{Nummis} lustres antiquarii, ^{Regum} LYSIMACHUM puta Amastris THRA- hujus Conjugem; SEUTHEM præterea, RHOEMETALCEM, COTYM, KHESCYPORIM; quos quatuor postremos inter selecta illustrium Numismata ^{CILIE, SIE-} Cl. Seguini expressos videas. ^{PERGAE-} RHOEMETALCIS ^{MI, &c.} quidem nummum jam ante vulgaverat Tristanus; cuius Regis & plures alios vidisse memini, cum in Museo Lomeniano jam Regio, tum in Gaza Medicea; ubi in anteriori parte caput Augusti, in altera tria capita; duo nempe conjuncta, unum Regis Rhœmetalcis cum diademate, alterum Reginae uxoris, (nisi eadem Augusti & Liviae cum Cl. Seguino censeas) tertium vero prioribus minus, quod laureatum J. Caesaris caput referre videtur, cum inscr. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΡΟΙΜΗΤΑΛΚΟΥ. Quæ alias ad Regum istorum historiam spectant, excusserunt jam eruditi antiquarii; quæ autem ad corrupta auctorum loca inde restituenda, in quibus male leguntur expressa, jam in superioribus delibavimus, ubi Nummorum opem ac subsidium, ad scripturæ veteris rationem & vestigia revocanda haud parum conferre docuimus. Unde si ex Europa jam in vicinam Asiam trajiciamus, occurrent continuo PER-

GAMENORUM Reges, quorum nobilitatem nosti, quamquam non diuturnum adeo in Asia imperium. Fundamentum vero illius jecit PHILETÆRUS, Eunuchus & custos Regiæ Gazæ à Lyfimacho constitutus; ita tamen ut arrepta vi dominationis, insigni & nomine Regio eundem abstinuisse doceat Strabo. Hoc ipsum vero egregie firmant PHILETÆRI ejusdem Nummi mihi non semel inspecti, cum corona laurea vice diadematis, ac nuda inscriptione ΦΙΛΕΤΑΙΡΟΥ qualem etiam è penu Farnesiana in Imaginibus suis adtulit Urfinus. Strabonem tamen arguere videtur alter ejusdem Philetæri Nummus eum inscr. ΦΙΛΕΤΑΙΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ, à Goltzio in Thesaurò descriptus, & qualem se vidisse aliquando testatur illustris Scalliger. Ut vero haud in animum induxi oculatis testibus temere fidem detrahere, sic adferentes egregie Strabonis locum Nummos etiamnum in præclaris Cimeliarhiis obvios præterire non debui. An vero Nummus ejusdem Mediceus, caput laureato Diademate vinctum præferat, sicut videbatur erudito nuper illius Gazæ custodi, nummi ipsius adspectus docere poterit, cujus equidem haud fatis nunc recordor, ut quid certi ea de re velim aut possim statuere. Neque tamen diffiteor existimare me verisimilius, aliud quid potius quam diadema, quo abstinuisse Philetærum dicit Strabo, Nummum illum præ se ferre. Eo certe carent, quos alibi hactenus me vidisse memini. Quibus etiam accedere videtur Appianus, qui Philetærum Pergami Dynastam, omisso Regis nomine ac proinde insigni commemorat; Περγίμης, inquit, δυνάστωσ. Neque aliter Lucianus in Macrobiis hunc Philetærum docet primum Pergamenorum imperium fundasse ac retinuisse licet Eunuchum; eundemque octogenarium vita.

Lib. XII.

Lib. III.
Can. II. g.

vira functum, nulla ibi, consueto alias more, Regii tituli facta mentione. Corrupti vero ibidem Luciani codices saltem in Salmuriensi editione, neque alia jam ad manus, ubi $\phi\iota\lambda\acute{\alpha}\iota\tau\epsilon\rho$ pro $\phi\iota\lambda\acute{\epsilon}\tau\alpha\iota\rho$ legitur. De In Macrob. vi nempe ac potestate securus, titulos facile & insignia pag. 637. omisit, $\kappa\acute{\alpha}\ \pi\acute{\alpha}\nu\tau\alpha\ \beta\alpha\sigma\iota\lambda\acute{\epsilon}\omega\varsigma\ \acute{\epsilon}\iota\chi\epsilon\ \tau\acute{\iota}\tau\lambda\acute{o}\ \tau\acute{\alpha}\ \pi\acute{\alpha}\rho\alpha\sigma\tau\alpha\sigma\iota\sigma\iota\varsigma$, & omnia Lib. xvi. Regis habuit, excepto nomine, ut de Bagoa Perfarum Satrapa Diodorus loquitur; ac de Sosthene Justinus, eum Lib. xxiv. ab exercitu Regem appellatum, compulisse milites ju- cap. 5. rare non in Regis, sed in Ducis nomen. Immo quod de Philetæro innuit Strabo, id de Attalo etiam in- Exc. Legat. ter ejus successores notat Polybius; illi præter nomen xliiii. pag. Regis & Diadema, nihil ad regnum defuisse. Scilicet 219. vivente adhuc fratre Eumene: eo enim mortuo Regio nomine & insigni ornatus, ut aliunde constat; quem & Philadelphum cognominatum ex Luciano observo, In Macrob. sicut successorem ejus Philometorem dictum aliunde pag. 617. constat. Alias adsumptum quidem nonnunquam Regis nomen, omisso tamen Regio vinculo; ut de AGATHOCLE Syracusanorum Tyranno refert Diodorus, Lib. xix. eum admissio Regis titulo diademate tamen abstinuisset. Id vero Nummi adhuc ejus arguunt, inscripti ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ (licet eum auctore Plutarcho non Regem, sed $\nu\eta\sigma\iota\delta\acute{\alpha}\rho\chi\omicron\nu$ vocaret Demetrius) In Demetrio. sed sine illo vinculo; frequentius etiam sine illius effigie. Quamquam etiam ne quid dissimulem, unum aut alterum nummum videas hujus Agathoclis in Sicilia Parutæ, cum illo Regio insigni. Verum crederem facile non omnes id genus Nummos, qui Regum Siciliae capita præferunt, florentibus iis percussos; sed nonnunquam etiam diu post eorum mortem renovatos quasi ad memoriam superiorum temporum, & quidem in urbe elegantiarum omnium studiosissima. Ut ita

certe statuam, me impellunt potissimum varia Hieronis & Gelonis Numismata, quorum capita Diademate itidem ornata conspiciuntur; quum tamen eos illo abstinuissè aperte doceat Livius, ac in Hieronymo ejus

Lib. xxiv.
cap. 5.

usum ut antea insolitum notet; *Nam quum per tot annos HIERONEM filiumque ejus GELONEM nec vestis habitu, NEC ALIO UELLO INSIGNI differentes à ceteris civibus vidissent, conspexere purpuram ac DIADEMATA, ac satellites armatos.* Ita NUMAM videas in denariis Gentis Calpurniæ vinctum Diademate, quum tamen neque illum neque alios Romanorum Reges eos fatis constet. Quod si non aliunde liqueret, certe fidem faceret Justinus, de ætate quâ vixit Romulus,

Lib. xl.iii.
cap. 3.

per ea adhuc tempora Reges Hastas pro DIADEMATE habebant, quas Græci sceptrâ dixere. Neque etiam inter ea imperii insignia, quæ ab Etruscis Romam leguntur delata, ulla Diadematis apud auctores mentio. Adeo

Dionys.
Halicarn.
lib. i.iii.

ut fatis mirari non possim supinam eruditi alias, neque leviter ab his litteris instructi Jurisconsulti, Andreæ Tiraquelli incuriam; qui ex Dionysio scilicet observat, Diademata Regum Persarum & Lydorum fuisse quadrata, Etruscorum vero & Romanorum figura semicirculari; quum tamen id diserte non de Diademate, sed de Toga observet Dionysius, neque eo loco ulla apud eum Diadematis mentio aut vestigium. Ut

In Annot.
ad Alex. ab
Alex. lib. i.
cap. 28.

Lib. i.iii.

mittam absurdum illud de quadrato scilicet Persarum Regum Diademate, quod sinuatum in orbem supra è Nummis & Tacito vidimus, ac vinculi illius ratio fatis superque arguebat. Ad sua itaque tempora & familiarem Regibus morem respiciebant id genus artifices, monetarii, pictores, sculptores (quod vulgo illis solemne) in exprimendis superioris memoriæ Heroibus aut illustribus viris. Unde & vulgo ab iis revincta simili

mili Diademate Dearum etiam capita, ut præter staturas antiquas, Nummi passim Junonem, Venerem, Dianam, eo ornamenti genere conspicuas nobis ante oculos ponunt. Immo id Poëtis etiam, quibus æqua semper ac pictoribus fingendi potestas, solemne observo, ut quum vel à Juvenali Quirino Diadema tribuitur,

Ancilla natus Trabeam & Diadema Quirini.

Satyr. VIII.

vel à Seneca Atreo Argivorum Regi, falso comam Vinclō In Thyesti.

decentem, aut Thyesti ab Atreo apud eundem, *imposita capiti vincla venerando gere*: more tamen per ea tempora apud Græcos ignoto nec nisi post plures ætates ex Oriente à Macedonibus deducto. Justinus, *Post hæc*

Lib. XII.

Alexander habitum Regum Persarum, & DIADEMA IN-

cap. 3.

SOLITUM antea Regibus Macedonicis, velut in leges eorum, quos vicerat, adsumit. Unde Diadema prius *Persicum*, postea *Macedonicum* ac *Pelleum* dictum in superioribus notavimus. Quo respexit etiam Auctor Macca-

Maccab. I.

bæorum, qui ut novum quid ac insolitum observat, omnes scilicet Alexandri successores, eorumque filios Diademata sibi vindicasse. Immo ut de prædictis Agathoclis Nummis id in specie statuam, ex cælatorum nempe ingenio profectum, quod in uno vel altero occurrit Diadema, suadent præterea cum Diodorus, qui

Lib. XXI.

loco Diadematis Coronam eum gestasse, tanquam in perpetuo sacerdotio, observat; tum Ælianus, indicata

Var. Hist.

etiam ejus rei causa, myrtea scilicet corona texisse deformis capitis calvitiam: quo nempe consilio nostri Jul. Cæsarem lauream fronti adaptasse, ut ex Suetonio & Nummis ejusdem obvium. Ratio autem hujus instituti, cur licet adsumpto Regio nomine, id præcipuum ejus insigne Agathocles aliique ex humili & privata fortuna vel Conditores imperiorum facti, vel liberæ

lib. XI. c. 4.

quon-

quondam patriæ Tyranni, omitterent, ex eo videtur profecta, quod Diadema illud tanquam recenter ab Alexandri successoribus è Regio Persarum dominatu depromptum, tum in omnium oculos incurrens, novitate sua vel fastu majori cum invidia conjunctum videretur. Prius illud aperte fatis innuit Diodorus, cum tradit loco supra indicato, Agathoclem Regis titulum adsumsisse exemplo successorum Alexandri, sed sine Diademate quod ipsi usurparunt; & quidem primi Antigonus ac Demetrius, ut id observat ac fugillat simul gravis auctor Plutarchus. Posterioris vero, minuendæ nempe invidiæ, fidem etiam facit Nicolaus Damascenus, qui refert postremum Regem Syriæ Demetrium, Myrinam Samiam meretricem Regii fastigii consortem habuisse, excepto Diademate. De Philippo autem ultimo Macedonum Rege aperte Livius, quod populariter dempto CAPITIS INSIGNI purpura atque alio Regio habitu equaverat, ceteris se in speciem: quo nihil gratius est civitatibus liberis. Ut facile liqueat, cur tam diu ab eo insigni abstinuerint Romanorum Cæsares; aut cur idem oblatum Julio, causam illi exitii acceleraverit. Alias non sponte semper, sed nonnunquam à majori potestate compulsi, gentis alicujus principes regiam illam frontis notam omiserunt; sicut de Hircano observat Josephus, eum cum in Pontificatu, tum in Principatu gentis à Pompeio restitutum, sed ita, ut usus Diadematis illi prohiberetur, *Διάδημα δὲ φορεῖν ἐκώλυσεν*. Non solum autem Diademate, sed & nomine Regio unum ferme inter successores Alexandri CASSANDRUM abstinuisse, observat alicubi Plutarchus: ubi commemoratis Antigono, Demetrio, Ptolemæo, Seleuco, Lysimacho, qui Diademate usi, Regis insuper titulum adsumferant, addit; ΚΑΣΣΑΝ-

ΔΡΟΣ

In Demetrio.

In Excerptis p. 506.

Lib. xxvii. cap. 31.

Lib. xx. Antiq. cap. 18.

ΔΡΟΣ ἢ (non κασσάνδρου) ἢ ἄλλων αὐτῶν ΒΑΣΙΛΕΑ In Demetri-
 ἢ γαλακτοφύλων καὶ καλέων, αὐτὸς ὡς ἄλλοι ὡς ἄλλοι εἰώθη, τὸς
 ὁμοίως ἐγέγραψε; At CASSANDER aliis REGEM
 eum scribentibus & vocantibus, ipse pristino suo more scripsit
 Epistolas. Quod certe eximie illustrant superstites Num-
 mi ejusdem Cassandri, in quibus caput ejus loco Dia-
 dematis leonino spolio ornatum, & in averſa parte E-
 quitis figura, cum solo nomine ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΥ vi-
 situr, citra ullum ΒΑΣΙΛΕΩΣ seu Regis mentionem,
 sicut vel sequens Icon fidem abunde faciet.

Unde utique liqueret, minus accurate Justinum vel
 Trogum, Regis titulum eidem Cassandro aliquoties
 non solum tribuere, quod forte aliorum exemplo, qui
 juxta Plutarchum eundem illi deferebant, defendi pos-
 set, sed insuper notare, eum Antigoni, Demetrii ac
 Ptolemæi exemplo, qui Reges se jusserant appellari,
 idem quoque factitasse, quibus auditis, CASSAN- Lib. xv.
 DER & Lyſimachus & ipsi REGIAM sibi majestatem vin- cap. 2.
 dicarunt. De Lyſimacho liquidum cum ex auctoribus,
 tum ex Nummis inscriptis passim, ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ
 ΒΑΣΙΛΕΩΣ. De Cassandro negat id aperte Plutar-
 chus, tale quid eum sibi adrogasse, & superior etiam
 nummus eidem suffragari videtur. Verum his rursus
 intercedunt alii Nummi ejusdem Cassandri, cum apud
 Goltzium, tum in Thesauro Mediceo, qui Regis ei-
 dem titulum deferunt, ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.
 Quæ diversitas ea de re vel Auctorum vel Numisma-
 tum ita debet conciliari, ut cum Plutarcho eo Regis
 titulo

Ooo

titulo

titulo vulgo abstinuisse in litterarum inscriptionibus Cassandrum statuamus, eundem tamen ei passim ab aliis tributum, quod ille etiam innuit, & ab obnoxiiis civitatibus cum ejus effigie publico ære percussum. Licet etiam in hanc classẽ adscribere antiquiorem adhuc Carix Dynastam **HIDRIEUM**, quem ante Cassandrum, cui Caria obtigit, & florente adhuc Persarum imperio, Caribus præfuisse tradunt scriptores antiqui, Diodorus, Plutarchus, Arrianus. Eum vero Regio etiam nomine abstinuisse, quod vulgo illi Græcorum auctorum interpretes male largiuntur, liquet ex antiquo & insigni ejus Nummo, quem è Museo suo novissime protulit decus horum studiorum Seguinus; in quo hinc solis effigies, illinc senex barbatus Bipenni & hasta instructus, cum inscr. **ΙΑΠΙΕΩΣ**.

In Agefilao.

Quæ firmat iterum Plutarchus, apud quem occurrit alicubi brevis Epistola ab Agefilao scripta $\omega\epsilon\varsigma$ **ΙΑΠΙΕΑ** τ **Κατα** ad **HIDRIEUM** *Carem*, citra ullam Regis mentionem. Reliqua quæ ad Nummum spectant, è laudato modo Seguino petat lector. Cæterum ut ad **PERGAMENORUM** Reges, quorum occasione instituta hæc notatio, ac in specie ad **ATTALOS** redeamus, occurrit fateor quidam Nummus, quem hic habes depictum, hinc cum capite galeato, illinc cum Aquila supra Labyrinthum, duobus Pileis utrinque ac duabus stellis, inscr. **ΑΤΤΑΛΟC ΒΙΑΝΟΡΟC**.

In Museo
Christinz
Reginz.

At.

At vero nihil ad Reges Attalos adtinere hunc Nummum (ut quibusdam tamen placuisse memini, sola nominis conjectura ductis) facile equidem mihi persuadeo; qui & Regium nomen, quod hic abest, dicuntur gestasse, & alios, quam ejusmodi ΒΙΑΝΟΡΕΜ parentem habuisse, cujus filium Græcorum more innuit se iste Attalus nummo inscriptus. Accedit similis plane Nummus cum eisdem in utraque parte symbolis, quem notavi itidem in Gaza Christianæ Augustæ, unde superiorem iconem expressimus; qui jam non Attalum Bianoris, sed aliud nomen præfert vetustate ferme exesum, ΦΑΙΝΙΠ. ΠΟC. signati nempe illi & similes Nummi mea sententia in Insula Creta, & quidem in Metropoli quondam ejus Cnossio; ut colligo cum ex Labyrintho, qui vulgo in Cnossiorum nummis occurrit, quales plures habet Gaza Medicea, unum etiam cum stella præter Labyrinthum, tum præterea ex Aquila, quæ ut Jovis ΚΡΗΤΑΓΕΝΟΥΣ (sicut vocatur in rarissimo nummo, quem vulgavit Tristanus, & videbam nuper archetypum in Cimeliarchio Collegii Claromontani) ales, frequens in Numismatibus Cretensium; qualem supra in Nummis Hierapytniorum ejusdem Insulæ insculptam etiam vidimus. Gemini autem illi Pilei & Stellæ, juxta nota & familiaria in Nummis antiquis symbola, Dioscuros innuunt. No-

O o o 2

mina

mina vero illa cum ATTALI BIANORIS, tum alterius PHENIPPI, aut similis appellationis, totidem significant loci Præsides, sub quibus Nummi id genus apud Cnosios percussi: juxta morem nempe in Græcorum Numismatibus obvium, ac Cretenfis Hierapytnæ exemplo supra etiam adsertum, quorum Nummi cum eodem symbolo, solo Magistratus nomine distincti occurrebant. Præsidium cæteroque id genus apud

Dissert. lib. Cnosios meminit alicubi Arrianus, *μεγαλῆς κρησίου* 111. cap. 9. *μηδὲν κνωσίων* (non ut ibi legitur *κνωσίων*) ut *declaris Præses Cnosiorum*. Plures certe BIANORES, cujus filius superior Attalus, apud Græcos olim appellati,

Ad Eclog. Conditor Mantuæ juxta Servium, divino vati commemoratus,

1 x.

— namque sepulcrum

Incipit apparere BIANORIS;

Lib. xxxiii. aut alter è primoribus Acarnanum apud Livium; *Archelaus & BIANOR, principes gentis Acarnanum ambo.* cap. 16.

Et in eo versabar, quum opportune incidit, adnotatum mihi alium Nummum in eadem Gaza inclytæ Reginae cum iisdem symbolis, capitis galeati nempe in anteriori parte, Aquilæ autem in averfa, cum duobus itidem Pileis, & inscript. ΑΠΑΜΕΩΝ ΜΕΝΕΚΛΕΟΥΣ. Unde jam optio datur lectori, superiorem, de quo agimus, Nummum, aut Cnosios ob priores conjecturas easque non contemnendas, aut vero Apamensibus adscribendi.

Conclusio
Dissertatio
nis, cum ex-
plicatione
aliquot
Nummo-
Mitto jam alia sexcenta, quæ ad illustrationem HISTORIÆ veteris GRÆCORUM aut BARBARORUM antiqui Nummi nobis insuper ob oculos ponunt. Quot REGUM aut ILLUSTRUM Capita in iis adhuc expressa; quæ partim nominis aut loci adpositio-

ne